

Brezprimerno delo italijanskih avtomobilskih kolon v Ukrajini

Ker zazdaj še ni mogoče uporabljati sovjetskih železnic, opravljajo vse prevoze avtomobili

Vojna poročevalska služba na ukrajinskem bojišču. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča: Prva velika zmaga, ki jo je Nemčija dosegla v boju zoper Rusijo, je bilo skoraj popolno uničenje sovjetskih letalskih sil in osvojitve oblasti v ozračju nad vsem vzhodnim bojiščem. Letalstvo, s katerim Sovjetska Rusija še razpolaga zdaj, je po sili zelo skromno in ga uporabljajo le pri prav posebnih nalogah kot pomožno silo sovjetske vojske. To prvo veliko nemško zmago nad Rusijo je mogoče označiti kot strateško. Ta zmaga ima pomen, ki presega sleherno domišljijo.

V tej velikanski vojni so v obsežni meri uporabljali zamisel po totalni vojni. Uporabo nemških letalskih sil proti Rusiji je označevala volja, da naj se prav hitro izloči iz boja strahotna napadna in obrambna sila, ki bi mogla ustvarjati nevarne nevarnosti in težave pri razvoju uresničevanja vojnih načrtov nemškega vrhovnega poveljstva.

Ko je bilo sovjetsko letalstvo skoraj uničeno, je bilo nemške letalske sile moči takoj vreti nad sovjetsko vojsko, nad utrdbami, ki jih je sovjetsko vrhovno poveljstvo postavilo po baltičskih državah, na Poljskem, v Bukovini in v Besarabiji, proti obrambnim in napadalnim napravam v tako imenovani Stalinski liniji, proti celotnemu preskrbovalnemu sestavu sovjetske vojske, proti promet-

nim zvezam, železnicam, cestam, preskrbovalnim središčem in industrijskim napravam v pokrajinah ob Donu, ob Volgi in ob Dnjepru.

Treba je, da vsi vedo, da na ruskem ozemlju ni železniške mreže, katere bi se lahko posluževalo nemško vrhovno poveljstvo. Poleg uničenih železniških mostov in pretrganih prog, kar so Rusi delali vse po načrtu, pa tudi različna širina tirnic vsaj za zdaj ne dovoljuje uporabe ruskih železniških prog. Potrebno je vedeti tudi, da cestno omrežje ni podobno omrežju po vseh drugih evropskih državah. Toda vsaj v pokrajinah, ki so jih

dozdaj zasedle nemške sile, je tehnika pomagala človeku. Železni trakovi in verige so premagovali najtrše in najtežavnejše ovire.

Na ukrajinskih cestah pa so italijanski avtomobilski oddelki delali prave čudeže v volji. Treba je posebej omeniti tudi napore neutrudljivih voznikov. To so zdravi, močni in vztrajni ljudje, ki so se odlikovali in se odlikujejo vsak dan z neprimerljivim duhom. Preskrbovalni avtomobilski oddelki se razvrščujejo celo v najbolj neposrednem zaledju vojne črte, ne da bi se jim bilo treba bati nasprotnikov letalskih napadov.

Il bollettino No 443:

L'offensiva inglese da Tobruk prontamente respinta

Il Quartier generale delle Forze Armate comunica:

Ieri apparecchi britannici hanno compiuto una incursione su Augusta: alcuni feriti tra la popolazione, danni materiali di poca entità. La difesa C. A. prontamente intervenuta ha abbattuto uno dei velivoli attaccanti.

Nell'Africa settentrionale, sul fronte di Tobruk, pronta ed efficace reazione dei nostri reparti a puntate offensive dell'avversario. Precisi tiri di artiglieria hanno colpito obiettivi portuali e provocato incendi su opere nemiche della piazza. La città di Bengasi è stata nuovamente bombardata da aerei inglesi. Nessuna vittima, qualche edificio danneggiato.

In Africa orientale, su diversi fronti dello scacchiere di Gondar, intensa attività offensiva e controffensiva delle nostre infaticabili truppe che hanno effettuato ricognizioni in forze ed hanno sventato vari tentativi, anche appoggiati da azioni aeree, pronunciate dal nemico ovunque respinto con perdite notevoli.

Nel Mediterraneo orientale due nostri aerosiluranti, comandati dagli ufficiali-piloti tenente Cesare Graziani e sottotenente Aldo Forginetti, osservatore tenente di vascello Pietro Oliva, hanno colpito ed affondato una petroliera carica da 10 mila tonnellate.

Vojno poročilo št. 443:

Angleška ofenziva iz Tobruka zopet ustavljena

Včeraj so britanska letala izvedla napade na Avgusto. Med prebivalci je bilo nekaj ranjenih, materialna škoda pa je bila v celoti majhna. Protiletalsko topništvo je takoj začelo streljati in je zabilo eno napadalno letalo.

Severna Afrika: Na fronti pri Tobruku je takojšnja in uspešna akcija naših oddelkov zaustavila ofenzivo nasprotnika. Točni topniški strelji so zadeli pristaniške objekte in povzročili požare v sovražnikovih napravah tega kraja. Mesto Bengasi je bilo na novo bombardirano po angleških letalih. Ni bilo nobene žrtve, le nekaj zgradb je bilo poškodovanih.

Vzhodna Afrika: Na raznih frontah gondarskega ozemlja je bila intenzivna delavnost naše pehote v ofenzivi in protiofenzivi, ki je izvedla poizvedovanja za silo in obzupala razne poskuse, katere so podpirale zračne akcije. Sovražnik je bil odbit s znatnimi izgubami.

V vzhodnem Sredozemlju sta dve naši zračni torpedovki, katerim sta poveljevala častnika pilota poročnik Cesare Graziani in podporočnik Aldo Forginetti, opazovalec pa je bil poročnik bojne ladje Pietro Riva, zadeli in potopili petrolejsko ladjo s tovorom 10.000 ton.

Priprave za obrambo Leningrada do skrajnosti

Leningrajsko prebivalstvo bo moralo samo odgovarjati za strašne posledice take obrambe, pravi nemški tisk

Rim, 22. avgusta. s. Vodilni angleški in ameriški listi prinašajo z velikim poudarkom okoliščine, ki ga je na vse prebivalce leingrajskega okrožja dal vrhovni poveljnik sovjetskih vojsk na severu, maršal Vorosilov. Okoliščine prebivalstva, naj se oboroži, da bo do zadnjega diha branilo mesto pred nevarnostjo, ki mu grozi. Ustanovljena bo takojšnja ljudska milica, v katero bodo lahko vstopali vsi državljani brez ozira na starost in na spol. Razglas vabi prebivalstvo, naj brani mesto, ki ni še nikdar bilo v tujih rokah, kot en mož.

»Berliner Börsen Zeitung« se bavi s tem oklicem in pravi, da taka obupna sredstva pač ne bodo mogla ustaviti ali zadržati razvoja nemških operacij. Vorošilova in njegovih tovaršev ne briga usoda ljudstva, moških in žensk, katere spodbadajo k nezakonitemu boju. Strašne posledice tega zločina spodbujanja bodo padle ne na nemške čete, temveč edino na prebivalstvo Leningrada. Treba je poudariti že zdaj, da bo ameriška propaganda v najboljše nešteti meri izkoriščala usodo Leningrada, da »razkrinka« pred svetom nov val nemških okrutnosti, končuje list.

Najnovejši angleški in ameriški bojni načrt proti Nemčiji

Vsa ameriška pomoč Rusiji, zasedba Perzije, Dakarja in atlantskih otokov, priprava ofenzive na evropski celini

Stockholm, 22. avgusta. s. Švedski list »Nya Dagbladet« Alehandar poroča iz Londona nove podrobnosti o vojaškem načrtu, ki sta ga zasnovala Churchill in Roosevelt. Po tem načrtu naj bi Združene države dajale Sovjetski Rusiji vse, kar je potrebno, da bi Rusija čim dalje zadrževala in zaposlovala Nemčijo na vzhodnem bojišču. Drugo pomoč naj bi dobivala Kitajska. Japonska mora ostati osamljena pod neprestano grožnjo obkolitve ter v vedni nevarnosti res-

nega spopada z Združenimi državami, Anglijo in Sovjeti. Sredozemski predel angleškega bojišča bodo preskrbovali ameriške tovarne. Angliji sami naj se čimprej poslojejo vsi zahtevani bombniki. Treba je zasedati ali pa dobiti pod omenjeni vpliv nekatere vojaške točke, zlasti Perzijo, Dakar, Azorske otoke, Cap Verdse otoke in Turčijo. Hkratu naj se pripravi ofenziva proti Nemčiji tudi na evropski celini.

Spored posveta med Anglijo, Ameriko in Sovjeti v Moskvi

Rim, 22. avgusta. s. Angleški listi posvečajo veliko prostora bližnji angleško-rusko-ameriški konferenci v Moskvi. Po tem pisanju naj bi namen posveta v Moskvi bil preskrbeti sovjetsko vojnemu stroju tisto, kar mu začenja manjkati ter ojačiti sovjetsko odporno silo. Posvet v Moskvi naj po pisanju »Timesa« ugotovi:

1. Česa Rusija potrebuje.
2. kako bi bilo mogoče to pomoč poslati v Rusijo.

Podrobnosti o pošiljanju pomoči in pot, koder bo šla, bo seveda vojaška tajnost. Rusija potrebuje zlasti cinka in gumija. Sovjetom ni treba prav dosti surovin, potrebujejo pa veliko strojev in orodja. Rusija nujno potrebuje tudi mnogo letal zaradi hudih doseganjih izgub.

Vesti 22. avgusta

Španski listi pišejo o junskem odporu italijanske posadke v Gondarju in pravijo, da se tam pešica Italijanov brez zveze z domovino in brez oskrbe junaško bori proti stokrat močnejšemu sovražniku. Če jim zmanjka orožja in streliva pa izvedejo z bajoneti napad in si preskrbijo vsega potrebnega.

V berlinskih pristojnih krogih pravijo, da je angleška stalna ofenziva na zahodu postala »Smolensk v zraku«. Po nemških podatkih so Angličani od začetka te ofenzive izgubili 921 letal ter okoli 2800 pilotov.

Predsednik portugalske republike Carmona je včeraj sprejel nemškega poslanika v Lizboni in imel z njim dolg pogovor.

Romunska vlada je razveljavila sklep »Zveze za poromunjevanje«, ki je hotela prodajati na javni dražbi premoženje, vzeto judom. Vlada utemeljuje, da bi tako dobili nova bogastva v roke dosedanjim bogatini, zdaj pa bodo vzelo premoženje rajši dajali najboljšim Romunom: razumnikom, vojakom, uradnikom, katere bodo izbrali po najstrožjih merilih in ki bodo premoženje lahko plačali takoj.

Romunski uradni list prinaša odlok, po katerem bivši romunski poslanik v Moskvi Gafencu, nekdanji zunanji minister, ni več v službi romunskega zunanega ministrstva.

Nemška vlada odločno zanika novico, da bi bila odpočela svojega poslanika iz Argentine.

Ameriška vlada je zapovedala vsem avtomobilskim tovarnam, da morajo znižati izdelavo zasebnih avtomobilov za četrtno. Sklep je bil sprejet zaradi vojnih priprav, ki zahtevajo, da se ameriška avtomobilska industrija do dela preuredi za izdelavo bojnih vozil.

Švedska vlada je zaradi obrambe nevarnosti dala položiti mine v švedskih obrežnih vodah okoli otoka Gotlanda in pred Stockholmom.

Predsednikom so sovjetski bombniki izvedli napade vzdolž baltičske obale do severne Nemčije, pa niso dosegli nobenih uspehov.

Važna seja francoske vlade, napovedana za včeraj, je bila iz neznanih razlogov odložena.

Iz Šanghaja poročajo, da sta na Čangkajskovo zapoved odšli dve kitajski diviziji v angleško Birma, da bosta z angleškimi silami zavarovali pot, ki drži iz Birme v Čungking.

Japonska ne more biti brezbržna do dejstva, da bodo skozi njene vode plule v sibirski luke ameriške ladje z vojnimi potrebščinami, ki niso namenjene za vojno v Evropi, temveč za ojačitev sovjetskih postojank na Daljnem Vzhodu, t. j. za ogražanje Japonske, piše »Kokumin Simbun«.

Ameriški listi poročajo, da je nekaj ameriških težkih bombnikov že odletelo z Aljaske naravnost na rusko ozemlje in sicer na neko letališče na polotoku Kamčatki, kjer so letala prevzeli sovjetski piloti.

V Stockholm se nadaljuje velika razprava proti švedskim komunistom, ki so delali atentate in sabotažna dejanja na nemških ladjah in na parnikih, ki so vozili za Nemčijo.

Nemčija se je pripravila na gospodarsko vojno, dolgo osem let in razpolaga danes z več blagom kakor poprej, ker vsa evropska gospodarska sila dela za njo. Zato so prazne angleške utvare, da bi Anglija mogla vojno dobiti zaradi svoje gospodarske premoči, pravi izjava, ki jo je španskemu dnevniku »Informaciones« dal nemški propagandni minister dr. Goebbels.

Sovjetska vojska naj bi bila pri umiku čez Dnjeper razstrelila 700 km dolgi jež pri Dnjepropetrovsku ob začetku kolena reke Dnjepra. S tem naj bi se poplavilo vse ozemlje ob spodnjem toku reke, kjer je že nemška vojska, poroča »New York Times«, ki pa pravi, da je ta novica morda verjetna, ker bi tako dejanje škodilo tudi sovjetski vojski.

Berlinski narodnosocialistični dnevnik »Angriffe« prinaša vrsto člankov bivšega komuniste Carotta, ki trdi, da so sovjetskega maršala Blücherja, vrhovnega poveljnika v Sibiriji in na Daljnem Vzhodu, 1938 zaprli v Haba-rovsku, potem ga je pa GPU ustrelila na Stalinovo zapoved.

Preiskava ameriške policije o velikem požaru v newyorški luki je ugotovila, da je požar treba pripisati sabotaži.

Sovjetska vlada naj bi bila za angleške in ameriške zastopnike, ki se bodo udeležili posvetovanja v Moskvi, pripravila razkošna stanovanja v neki podzemski palači v Moskvi, da bodo doela na varnem pred letalskimi napadi, piše londonski »Daily Mail«.

Na vzhodnem bojišču je bil ranjen voditelj nemške hitlerjevske mladine Axmann, ki leži zdaj v neki bolnišnici v okolici Berlina. Morali so mu odrezati desno roko.

Na vzhodnem bojišču je padel poveljnik skupine napadalnih oddelkov Heinz Kinckmann, glavni Hitlerjev namestnik pri porenskih napadalnih oddelkih ter eden izmed njegovih najstarejših sodelavcev. Kinckmann je šel v vojno kot prostovoljec. Angleška letalonosilka »Illustrations«, ki je bila poškodovana v bojih na Sredozemskem morju, je po poročilih Reuterja na popravilu v neki ameriški luki.

Govorice o vojni s strupenimi plini

Stanislavov, 22. avgusta. s. Po izpovedbah ujetnikov, ki so jih dobili zadnje dni v roke Madžari, naj bi se bilo sovjetsko vrhovno poveljstvo pripravljalo uporabljati strupene pline in da naj bi bilo že zbralo ob Dnjepru vse potrebno za začetek plinske vojne. V madžarskih vojaških krogih pripominjajo, da bodo Nemčiji in njene zaveznice znale odgovoriti na primeren način, če se mislijo Sovjeti zateči k orožju, ki morda najbolj odgovarja njihovim živinskih nagonom.

Regulacija Sajeveca in Bistrice

Za nadaljnja regulacijska dela Sajeveca je odobrenih 76.000 lir, za ureditev Bistrice pod Sodražico pa 76.000 lir

Ribnica, 22. avgusta.

Vsak košček zemlje mora biti obdelan, vsak košček nam mora dati kruha, to pravilo nam postaja zaradi razmer vedno svetlejši. Tega se danes ne zaveda samo mešan ali priprosti delavec, ki si je s krvavimi žulji kupil nekaj kvadratnih metrov zemlje, kjer skrbno prideluje povrtnino, tega se vedno bolj zaveda tudi naš kmet, zlasti pa posestnik v pasivnih krajih naše ožje domovine. Zato pa je tudi prav, da oblast podpira to napredno akcijo in jo s svojo podporo in pomočjo uveljavlja v dejanju. Tako imamo ob reguliranem Sajevecu od izvira pa tja gori do križišča kamorinske ceste s potokom, ob katerem so bila nekdanj močvirnata zemljišča, travniki s kislicami, lepe plodne predele, njive in bogate travnike. Potok je zreguliran v dolžini 4,8 km tako, da so njive v dolenjem toku potoka obvarovane poplavi, ki so bile pred regulacijo ob vsakem, le malo močnejšem naliivu. Umni posestniki so po končanih regulacijskih delih izvršili drenažo močvirnatih zemljišč in na tleh raste že danes žito, krompir ali pa so donosni travniki s sladkimi senom. Posestnikom, ki tega niso mogli izvesti zaradi pomanjkanja denarnih sredstev, pa naj bi oblast prišločala na pomoč s primernimi podporami, kajti

z drenažami se vedno precejšnega močvirnatih zemljišč bi pridobili še marsikak ploden košček zemlje, kjer bi lahko lepo pridelali. Ne smemo pa tudi preko dejstva, da mnogi posestniki niso pokazali dovolj razumevanja za ta dela in puščajo svoja zemljišča v starem stanju, tako da jim na nekdanjem zelo močvirnatem zemljišču ne zraste niti toliko kisle trave in sena kot pred regulacijo. Tem regulacija seveda ni pri srcu.

Sedaj so pričeli z nadaljevanjem regulacijskih del od križišča banovinske ceste. Za dela letos, ko bo izvršena predvidena regulacija v dolžini 1 km, je odobrenih 76.000 lir. Pri delu je trenutno zaposlenih 40 delavcev. Regulacijska dela nadzoruje g. inž. Ostanek, vodi pa delovodja g. Anton Blaj.

Pred kratkim so pričeli tudi z regulacijskimi deli Bistrice pod Sodražico. Regulacija je bila potrebna iz gospodarskih in socialnih vidikov. Odobrenih je 78.000 lir. Pri regulaciji so prišli v poštev predvsem brezposelniki, ki so bili radi nekoliko zaostale domače lesne industrije hudo prizadeti. Vsa ta dela bi se morala sistematično nadaljevati od kanala, ki vodi v tentero pri Rusovi žagi, da bi se združili regulacija Bistrice z regulacijo hudourniških izvirkov nad Zigmarmami. Ta regulacija, o kateri smo že poročali, je v teku.

»Gospa, kupite borovnice!«

Nabiranje borovnic nekda — Slaba letina za maline — Obilo gob v Suhi Krajini

Ljubljana, 22. avgusta.

Bilo je v sredo na tržni dan, ko je bilo ob takih dnevih najzanimivejši valovanje na trgu in so se vrstile pisane množice ljudstva iz najrazličnejših krajev. Prostor za gozdne sadeže, ki je bil druga leta take dneve zabarikadiran in okupiran do zadnjega kvadratnega metra, je bil srednje zaseden.

V zadnji vrsti na klopi je ponujalo krepko kmetstvo deklet s hribov za ta čas že skoraj ne-navadno gozdni sadež napradaj. Vabila in klicala je gospodinjice: »Gospa, kupite borovnice!« Skoraj nikdo se ni zmenil za njo. Napradaj je deklet res imelo srednjeveliko košaro lepih in zdravih borovnic. Prineslo jih je od daleč. Prišla je s Črne-ga vrha nad Polhovim gradcem v Ljubljano, da bi dobila nekaj lir. Govorila je:

»Čula in brala sem, da se v Ljubljani za borovnice ljudje kar trgajo. Pa jih nikdo neče. Rajši bi jih doma posušila. Dobre so za čaj.«

Ko je tako vabila gospodinjice k sebi, je dobila dostikrat porogljiv odgovor: »Saj niso za nič.« Naposled jih je deklet vendarle prodalo. V najzanimivejši sezoni bi se pač gospodinjice za te borovnice naravnost strgale in bi navale na deklet.

Sredi avgusta na mnogih višjih krajih šele dozore borovnice. Tam po koševskih in čabran-skih gozdovih je šele avgusta pričela prava se-zona za borovnice. V onih »starih, dobrih časi«, ko ljudje še niso poznali zračnih ptičev, ko še niso vedeli o podmorščakih in o mitraljezih, so ženske iz koševskih vasi nabirale borovnice. Na-brale so jih navadno velik oprtan koš, ki so ga zadele na hrbet in odšle daleč na Kras. Te ženske so na pr. prihajale v Loško dolino ter tam pro-dajale borovnice, merica za 4 krajcarje ali »šti-rak«. Merica je držala okoli četrt litra. Štirje krajcarji so se pozneje spremenili v 8 vinarjev ali filerjev, vinarji pa v pare in pare v stotinke. Osem vinarjev je predstavljalo dve pari ali ko-

liko stotink? Takole bi sedaj te borovnice veljale po kratkem računu 0,76 stotinke v italijanskem denarju. Liter bi veljal takole 3,04 stotinke, naj bo 5 stotink.

Dobropoljke sedaj pripovedujejo, da so letos v dobropljkih in drugih gozdovih Suhe Krajine maline zelo slabo obrodile, ker so lani malinje posmukali.

V dobropljkih gozdovih je bilo zaradi letošnjeje menjačice se deževja zelo mnogo gob, posebno jurčkov. Ljudje so jih nabrali sto in sto košev. Vse so posušili. Prva sezona za jurčke je tam sedaj ponehala. Računajo, da bo jesenska se-zona še ugodnejša in plodnejša. Sedaj donajšo gobarji suhe gobe v Ljubljano. Cena suhim gobam je kaj različna. Ljudje so prešli že prav čedne tisočake zanje. Je sedaj tudi v Suhi Krajini na-biranje gob edini zaslužek. Mnogo gob je po no-tranjskih gozdovih, toda tam bi bila potrebna dobra organizacija, ki bi ljudi usmerila k na-biranju gob.

V treh vrstah...

Na Šmarni gori so začeli znameniti zvoni, ki je kljuboval skozi stoletja mnogim navalom, po-pravljati. Sedanje strehe so odstranili ter jo bodo nadomestili z drugo, zato so začasno lepo doneči zvonovi utihnili.

Obrotniki gibanje na Dolenskem. Socialne pri-like in gospodarske stiske so usmerile tok mladine v praktičnejše poklice. Opažati je velik dotok v obrtniške poklice. Zanimivo so podatki Zdrženj-ov obrtnikov v Novem mestu. V I. polletju je napravilo pred strokovno komisijo tega združenja 58 vajencev pomočniške izpite. Po strokah so razdeljeni: 14 kro-jarjev, 11 krojačev in šivilj, 9 mizarjev, 8 čevljarjev, 5 kovačev, 3 ključavničarji, 2 peka, 2 frizerji in po 1 klepar, brivec, soboslikar in kolar.

Sadjarji na Gorenjskem in Spod. Štajerskem. Osrednje sadjarstvo in vrtnarsko društvo v Ljubljani je štelo največ zelo agilnih podružnic po Spod. Štajerskem in Gorenjskem, posebno v škofjeloškem in kranskem okraju. Vseh teh podružnic je bilo 125, ki se bodo sedanjim geografskopolitičnim pri-likam primerno preuredile in organizirale.

Zelo hladno vreme. Danes prav hladno, me-gleno in delno oblačno. Davi najnižja jutranja to-plota + 13,3°C. Včeraj je bila najvišja dnevna to-plota + 20,9°C. Ze dolgo let ni avgust zaznamoval tako rekordno nizke dnevne temperature v pogledu maksima.

Selitev vseučiliške knjižnice. Do 31. avgusta bo izpraznjena dosedanja študijska knjižnica na Poljanah. Vojaška oblast je dala knjižnici tovrne avtomobile na razpolago za prevoz dragocenih in starih knjig in listin. Težave so glede knjižničnega pohištva, ki je bilo naročeno, plačano, a še ni dospelo v Ljubljano.

Smrtna kazen za nedovoljeno oborožitev. Po Spodnjem Štajerskem je objavil šef civilne upra-ve, da je določena smrtna kazen za vse ose-be, ki nosijo brez oblastnega dovoljenja orožje in ki se udeležujejo oboroženih nastopov. Smrtna ka-zen je določena tudi za osebe, ki podpirajo upo-rnike. Premoženje vseh teh oseb bo zaplenjeno.

Druga dne sem bral v »Pungolcu«, da so v pristanišču zasadih hudo nevarnega zornika in ga po dolgi borbi spravili za zapahe. Policija je so-dila, da je končno vendarle prišla na sled skupini zornikov, ki so zagrešili najrazličnejše zločine. Imel sem mnogo bošnikov v revnem okraju in ves čas sem bil tamkaj precej zaposlen. Izkušnja me je naučila, kako je treba s temi ljudmi ravnati, tako da sem si pridobil mnogo prijateljev med njimi. Zdelo se mi je, da se je krog mojih znancev v poslednjem času precej razširil. Kamor koli sem šel, povsod se mi je kak razcapan moški klanjal in kadar sem se ponovi vračal, so mi neznani nočni romarji prijazno voščili: »Dobro večer, visokosti!« Kočjaži na Piazza Mercato so zapokali z biči, ko so me zagledali, in s posebnim počim glasom, ki jim sicer ni bil v navadi, mi je kdo zaklical: »Go-spod, ali me potrebujete?« Čeprav mi večkrat ni bilo do vožnje, so vendar bili vselej enako pri-jazni. Kadar sem stopil v kako majhno krčmo, sem pogosto opazil, kako so neki gostje gostilničarju nekaj dopovedovali z očmi. Na kar mi je gostilničar še bolj ljubeznivo stregel. Zgodilo se je, da je odnesel stekleno vino, ki sem jo naročil, in jo na-

S štajerskega

Opozorilo nekdanjim jugoslovanskim poštnim upokojencem. Poštno ravnateljstvo v Grazu je opo-zorilo vse nekdanje jugoslovanske poštne upoko-jence, njihove vdove in sirote na Spodnjem Sta-jerskem, katerim izplačevanje pokojnin po nem-ši pošti še ni bilo urejeno, naj se najpozneje do 28. avgusta javijo na pristojnem poštnem uradu.

Povišanje davčin na pijače v Mariboru. Poli-tični komisar za Maribor je objavil ukaz, po ka-terem se povišajo davčnine na vse vrste alkohol-nih pijač.

Prijet razpečevalce nakazne za meso. Maribor-ska policija je prišla nekega moškega, ki je ra-vno ponujal v prodajo nakaznice za meso. Bil je to neki poljski delavec iz okolice. Pri njem so dobili še 17 neizpolnjenih nakaznic. Izgovarjal se je, da so mu karte darovali njegovi sovaščani pri Sv. Barbari.

Ogenj v drogeriji. V mariborski drogeriji »Sa-lus« je v terek nastal ogenj. Gasilec so takoj na-stopili in preprečili večjo škodo. Ogenj je nastal tako, da se je vnela sama od sebe neka hitro vnetljiva droga.

Tok je ubil. Zena pismonoše Hilda Gril se je nevede dotaknila poškodovane električne na-peljave. Sunelek električnega toka jo je na mestu usmrtil.

V Mariboru sta umrla: 49 letni upokojeni ru-dar Franc Marinc in 68 letna občinska reva Te-rezija Salekar. V Rogatcu pa je umrla zasebnica Alojzija Zigröser.

Nesreče. Avtomobil je v terek sredi Maribora podrl na tla 28 letnega Henrika Graceja iz Sel-nice. Fant se je hudo pobil po glavi. Kap je za-dela 67 letnega kovača Franca Toplaka.

Ostri ukrepi za uničenje komunističnih tol-p. Šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko je zaradi pojavljanja posameznih oboževanih komunističnih tol-p izdal v zaščito prebivalstva odlok, v katerem napoveduje poostrene ukrepe proti članom tol-p in proti njihovim pomagačem. Odlok je bil povsod po Štajerskem javno nabit in razglašen.

Letni čas ostane v veljavi. Štajersko časopisje je objavilo sporočilo iz Berlina, da bo poletni dnevni čas ostal v veljavi tudi jeseni in pozimi kakor je to bilo lani.

Delovanje podpornih organizacij v ljutomer-skem okraju. Podporne organizacije Štajerske do-movinske fronte so svoje postojanke v vsem okra-ju že uredile. 9 krajevskih skupin deluje v polnem obsegu. Vse prebivalstvo, ki ga je okrog 41.000, je razdeljeno na 47 celic, ki so pa bile spet raz-deljene na 300 blokov. Medtem, ko je organizaci-ja in ureditev 7 podpornih postaj v teku, pa uspešno deluje že 17 takih postaj. V posvetoval-nicah za matere je bilo pregledanih že okrog 1400 otrok.

S strehe železniškega voza je padel. Nedaleč od železniške postaje Pesnica so našli ob progi 33 letnega muslimana Bolana Miša, ki je bil ne-zavesten s težko rano na glavi. V bolnišnici se je nesrečnik zavedel in povedal, da je bil na Dunaju kjer se je vtihotapil v nek tovorni vlak in se na strehi vagona pripeljal prav do Pesnice. Na ostrem ovinku pa je izgubil ravnotežje in padel na glavo zraven železniškega nasipa. Prebil si je lobanjo in pobil po vsem životu. Neki drugi potnik nje-gove vrste je tudi padel z vagona, vendar se pri tem ni nič pobil.

Umor pri Sv. Križu pri Celju. Neki Maksi-milijan Kleine je pri Sv. Križu pri Celju ubil Marijo Buršaj in njeni dve hčerki. Razlog, ki je Kleineja privedel do zločina, oblastem še ni znan. Morilec se je posrečilo pobegniti. Oblasti so ob-javile popis njegove zunanosti in ga že zasledu-jejo.

Naboj eksploziviral v rokah. 13 letni Franc Po-lančič iz Maribora je našel med smetmi, ki jih je pustil v stanovanju neki bivši policaj, samokresni naboj. Poskušal ga je odpreti z žico. Toda naboj se je tedaj razpočil in odtrgal delcu tri prste na levi roki.

Kinopodjetja na Štajerskem. Na Spodnjem Sta-jerskem je po raznih krajih 18 kinopodjetij. Zad-nji čas so kino odprli v Krškem.

Iz Beigrada

Nagrade za uničevanje komunistov. Srbsko no-tranje ministristvo je razpisalo večje nagrade za tiste, ki bi ubili ali pa prijavili oblastem komuni-stične rovarje. Najprej poziva ministristvo tiste, ki so pobegnili od doma v gore, naj se vrnejo na do-move in jim bodo oblasti zato pustile popolno svo-bodo. Kdor pa se ne bi hotel vrniti, bo proglašen za razbojnika in bodo temu primerno oblasti z njim tudi ravnale. Kdor bi ubil ali ujel katerega člana oboževanih tol-p, bo dobil za nagrado tri tisoč dinar-jev. Kdor pa bi ujel voditelja kakšne take obo-ro-žene tolpe, pa bo dobil za nagrado 25.000 dinarjev.

Samo po en ključ za vsako hišno vrata. Srbski notranji minister je izdal ukaz, da sme imeti vsaka hiša za vsaka vhodna vrata le po en ključ, ki ga sme imeti edino hišni lastnik ali pa hišni oskrb-nik. Ta dva morata poskrbeti, da oddajo vsi hišni stanovalci vse ključe hišnih vrat, prav tako pa mo-rata skrbeti, da bodo vse osebe v hiši prijavljene policijskim oblastem. Hišni lastniki ali oskrbniki morajo vedno poskrbeti, da bodo hišna vrata ob po-licijski uri zaklenjena.

domestil z »vino vecchio« (starino), potem ko še je z mojimi kočjažem, ki je sedel na vozu zunaj in me čakal, z živahnimi kretnjami nekaj domeni-l.

Vse to mi je bilo prav laskavo, vendar pa se nisem mogel načuditi, da se je število mojih znancev tako zelo namnožilo. Najbolj zagonetno pa mi je bilo, da sem kmalu zapazil nekega drugega moškega, ki je hodil za menoj, kamor koli sem šel. Njegova vnanost je bila — da ne povem dru-gega — prav tako dvomljiva kakor vnanost pred-nikova in jasno je bilo, da se je držal istega ne-razumljivega načina zasledovanja.

Nekega dne sem se vozil proti Porta Capuani s kočjažem, ki mi je bil kar se da ustrejljiv, če-prav se nisem mogel spominjati, da bi ga videl kdaj poprej. Peljala sva se mimo ječe San Fran-cisco in ko sva bila vstric vhoda, mi je voznik skrv-nostno namignil. Začel se je pogovor v napolitan-skem narečju, ki ga vam moram prevesti, ker bi ga gotovo ne razumeli.

»Ali ga je visokost že obiskala?« je vprašal voznik.

»Koga pa?«

»Mar visokost ne ve, da je bil aretiran in da so ga vtiaknili v tole ječo? Toda sam je tega kriv. Saj mu ni bilo treba hoditi za visokostjo ob obali, kjer visokost ne potrebuje nobene zaščite in ker je moral vedeti, da bo naletel na mnogo stražni-kov. Visokosti ne zadene prav nobena krivda.«

»A vraga, o kom pa prav za prav govorite?«

»O bratu vašega prijatelja,« je dejal voznik in spet pomežiknil.

Bil je brat Don Salvatore Trapaneseja, ki so ga bili aretirali v pristanu.

Naslednjega dne se je moje obiskovanje bolni-kov nepričakovano končalo, ker sem zbolel. Ni bilo

Prijateljevo ulico podaljšujejo

Prule se zadnje čase vedno tepeje razvijajo. V zadnjih letih je zrastle tam večje število lepih vil, tudi je vsa zemlja tam skrbno obdelana, da Prule prav nič ne zaostajajo za drugimi mestnimi deli in prav tako zaslužijo naslov okraja vrhov in gredic. Prav posebno pa se bodo Prule dvignile, ko bo odstranjena zatvornica na Ljubljani ter se bo korito reke napolnilo z vodo. Na Prulah bo tedaj nedvomno oživel in se razmahnil veslaški šport, ker ima že sedaj več tamkajšnjih ljudi svoje dolne na Ljubljani. Vzporedno z ostalimi Prulami pa se prav lepo razvija ulica, ki je sedaj dobila ime Prijateljeva ulica.

Ta ulica je bila nekoč malo živahna, čeprav vodi sredi Prul, tik za šolo. Ulica ni imela namreč nobenega pravega izhoda, ki ga pa dobi sedaj v kratkem. Delavci že podirajo neko staro zidovje in poslopja, ki so zapirala Prijateljevi ulici izhod na Zabjek in s tem zvezo s Trgom sv. Jakoba. To se bo sedaj v kratkem zgodilo, ko bo Prijateljeva ulica na ta način podaljšana. Prule bodo na ta način dobile z mestom najkrajšo zvezo in nedvomno bo Prijateljeva ulica znatno oživila. Zlasti šolski mla-dini, ki obiskuje obe šolski poslopji, namreč šent-jakobsko in prulsko, bo ta ulica zelo dobrodošla.

Nesreča pri Zmajskem mostu

Včeraj v popoldanskih urah je neki avto podrl na vogalu Resljeve ceste in Sv. Petra nabrežja neko žensko, ki je dobila hude, a nenevarne poškodbe. Ženska je bila precej potolčena ter je izgubila mno-go krvi. Reševalci pri tem dogodku niso interveni-rali, ker se je ženska podala v domačo oskrbo.

Novice iz Države

Ubili italijanski misijonar na Kitajskem. Na papeški misijonski zavod v Milanu je prispelo po-ročilo, da so neredni kitajski vojaki napadli misi-jonsko postajo italijanskih misijonarjev in ubili pri tem patra Cesarja Mercattinija, težko pa ra-nili dva druga njegova sobrata, namreč patra Lea Cavallinija in Angela Bagnoli. Ubiti misijonar se je rodil l. 1910. in je bil za mašnika posvečen pred sedmimi leti. Leto dni kasneje je odšel na misijonsko delo na Kitajsko, in sicer v Vejveju. Tu je postal žrtev napada.

Romanje na grob papeža Pija X. V sredo je bila 28. obletnica smrti papeža Pija X. Na nje-govem grobu v baziliki sv. Petra se je zbralo mno-go vernikov. Branili je bilo mnogo sv. maš. Poro-čajo tudi, da je v teku proces za proglašitev po-kojnega papeža blaženim. Zbrano je bilo vse po-trebno gradivo iz krajev, kjer je pokojni papež kot duhovnik ali škof živel in sicer v Trevisu, Mantovi, Benetkah in Rimu. Vse gradivo je bilo oddano Kongregaciji obredov.

Odprte razstave avtarkičnih tkanin v Be-netkah. Vojvoda in vojvodinja od Geneve sta predvčerajšnjim odprla v Benetkah razstavo avtarkičnih tkanin, ki naj bi dokazala ves na-predek, ki ga je fašistična Italija naredila tudi v tej gospodarski panogi. Pri odprtju so bili navzoči visoki funkcionarji Stranke, oblasti in industrijskih korporacij. Vojvoda in vojvodinja sta si vsvo razstavo temeljito in z zanimanjem ogledala.

Novi tipi čevljev. Med ženskim svetom se je bila udomačila nova vrsta obutve, namreč čevlji z lesenim podplatom, po naše coklje. Ker so se pokazali vsi koristni uspehi te novosti, je merodajna oblast predlagala, da se začne iz-delovati tudi obutvala z lesenimi podplati za de-lovne ljudi, kakor so delavci in kmetovalci. Te coklje bodo mnogo cenejše, ker bo zanje po-trebno le usnje za zgornje dele, nikakor pa ne bodo potrebni usnjeni podplati. Tako bodo nova obutvala lažje dostopna vsemu prebivalstvu. V Italiji bodo tovarne izdelovale novo obutve v vseh številkah, izvzemši za otroke pod deset leti.

Tovorni avtomobil se zaletel v vlak. Zraven Milana se je dogodila težka nesreča. Tovorni avtomobil, ki ga je vodil Lojze Zavuzza — v njegovi družbi pa sta bila še dva tovarisa — je pridrvel po cesti, ki prečka železniško progo. Prav tedaj je po progi prihajal tovorni vlak. Šofer je vozilo naglo zavrl, toda zavore so mu odpovedale in v hipu je avtomobil trčil v vlak in odtrgal nekaj vagonov. Avtomobil in vagoni so se prekrčili in razbili. Zavuzza in tovarisi Lanari sta se smrtno nevarno pobila, tretji so-potnik pa je ostal skoraj nepoškodovan.

Prebivalstvo Italije. Rimski uradni list ob-javlja vsak mesec točno stanje prebivalstva v Italiji. Gre za 98 starih italijanskih pokrajin, ne vsehvi nove priključene pokrajine. Konec julija je bilo v okviru starih meja Italije 45 milijonov 241. tisoč prebivalcev, julija se je rodilo 77.444 ljudi, umrlo pa jih je 51.361. Pri-rastek na prebivalstvu znaša torej 26.083.

1800 novih ljudskih stanovanj v Messini na Siciliji. Na ukaz Duceja je minister za javna dela razpisal natečaj za gradbo treh blokov novih sta-novanjskih hiš v Messini. To bodo cenena ljudska stanovanja, v katera se bodo vselili revni ljudje, ki doslej niso imeli stanovanj, kakršna zahteva se-danji čas. V celoti bodo v treh obdobjih zgradili 1800 novih stanovanj, vse skupaj pa bo veljalo nekaj nad 35 milijonov lir.

Axel Munthe

»Spomini in utrinki«

Nikdar ne bom pozabil te noči

Poleg mene je stal obetaven pobalin, ki je ubežnik klical: »Dobro se drži, le junaško naprej!« Ta mi je pravil, da je bil pre-ganjenec, ki ga je hotela roka pravice zgrabiti, dobro znan član zarotniške družbe. Prav tedaj se je kopica ribiških čolnov vračala z dnevnega lova in prav lahko je bilo videti, kako so skušali vse, da bi s križanjem poti zavirali čoln, v katerem sta bila stražnika. Eden od stražnikov je potegnil iz torbice revolver in ga naperil na ubežnika. Toda ni se utegnil streljati ko se je ubežnik že vrgel v morje. Medtem se je že toliko zmračilo, da nisem mogel nič več razločiti, toda drugi gledalci so mi dejali, da je ubežnik na varnem. Videli so ga, kako je plaval proti večji ladji, ki je prav tedaj napela jadra, da bi odplula na nočni ribji lov. Krenila je v smeri proti plavajočemu zarotniku in zdi se, da jo je dosegel. Na ladji bi bil varen in pod zaščito teme bi se lahko izkrcal kje ob obali — tudi jaz sem že jadril s tihotapci in vem, da obalne straže ne trpe za nespešnostjo. Ljudje okrog mene niso prikrivali svoje naklonjenosti do ubežnika in reči moram, da sem tudi sam upal in mu želel, da bi srečno ušel — bojim se, da te besede ne zvenijo dobro, toda v teh krajih sem bil redkokdaj na strani policije.

Uradna pravica pa je je tokrat vendarle imela večjo. Prehitela je ubežnika in se kmalu izkrcala v jektikom. Bil je uklenjen in videti tako izčrpan po dolgi borbi, da se je v spremstvu obeh stražni-

kov komaj vlekel dalje. Množica ljudi ga je spre-mljala po posluhi cesti do ječe San Francesco. A jaz sem ostal na mestu kakor ukopan. Ko je namreč jetnik šel mimo mene, je dvignil glavo in me po-gledal. V njegovih očeh sem bral izreden izraz očitania.

Druga dne sem bral v »Pungolcu«, da so v pristanišču zasadih hudo nevarnega zornika in ga po dolgi borbi spravili za zapahe. Policija je so-dila, da je končno vendarle prišla na sled skupini zornikov, ki so zagrešili najrazličnejše zločine.

Imel sem mnogo bošnikov v revnem okraju in ves čas sem bil tamkaj precej zaposlen. Izkušnja me je naučila, kako je treba s temi ljudmi ravnati, tako da sem si pridobil mnogo prijateljev med njimi. Zdelo se mi je, da se je krog mojih znancev v poslednjem času precej razširil. Kamor koli sem šel, povsod se mi je kak razcapan moški klanjal in kadar sem se ponovi vračal, so mi neznani nočni romarji prijazno voščili: »Dobro večer, visokosti!« Kočjaži na Piazza Mercato so zapokali z biči, ko so me zagledali, in s posebnim počim glasom, ki jim sicer ni bil v navadi, mi je kdo zaklical: »Go-spod, ali me potrebujete?« Čeprav mi večkrat ni bilo do vožnje, so vendar bili vselej enako pri-jazni. Kadar sem stopil v kako majhno krčmo, sem pogosto opazil, kako so neki gostje gostilničarju nekaj dopovedovali z očmi. Na kar mi je gostilničar še bolj ljubeznivo stregel. Zgodilo se je, da je odnesel stekleno vino, ki sem jo naročil, in jo na-

bogve kaj, a prišlo je nadme zares nenadno. Moral sem se onemestiti prav na cesti, zakaj ko sem odprl oči, sem napol ležal v kočiji; nasproti meni je sedel stražnik, ki je bil smrtnoobed in me gledal z očmi, v katerih sem bral hudo prestrašeno. Hotel sem si prikljati v spomin, kaj se je bilo zgodilo in kakšnega zločina me bodo obdolžili. Toda moja glava mi bila več na pravem mestu in zmešalo se mi je vse: zarotnik, Don Salvatore in ječa San Francesco.

»Ali vam je malo bolje?« je vprašal stražnik.

»Da,« sem odgovoril.

»Pogum, še hipec, pa bova tam!« je nadaljeval.

Peljala sva se po Strada Pijero in veter z morja mi je vel preko čela. Misli so se mi jele jasni in nenadoma sem se spomnil, da sem zdrav-nik. Prosil sem stražnika, naj mi da steklenico z etrom, ki sem ga nosil v žepu. Ta je svoje prste boječ potiril v žep mojega plašča, kakor da bi moral roko vtakniti v peči. Tu pa tam so se ljudje na cesti ozirali za nami in videl sem, kako so se prekržili, ko smo se vozili mimo.

Bili smo na potu proti bolnišnici za kolero.

Možgani so mi spet precej dobro delovali in zdelo se mi je, da je bolnišnica za kolero precej neprijeten cilj popotovanja. Videl sem, da je bil tudi stražnik istega mnenja. Na mojo prošnjo smo se ustavili pred majhno krčmo, kjer sem na straž-nikovo zdravje izpil dober kozarec žganja, ki je žgal ko dinamit, medtem ko sta se stražnik in voz-nik tešila z litrom vina. Zagotavljal sem stražniku, da ne potrebujem zdravila, ker sem sam zdrav-nik in da prav gotovo nimam kolere. Dobrodušni stražnik mi je dejal, da je bil o vsem tem prepričan že poprej na poti — da imam le »malo vročine«, a to je vse.

Strokovne nadaljevalne šole v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 22. avgusta. Za usposobljenost našega obrtniškega in trg. narasčaja so osnovne šole odločilnega pomena, saj moremo reči, da je prav od razvoja in višine strokovnih šol odvisna stopnja vse obrti, bodisi rokodelske ali druge. Strokovno šolstvo pa pridobiva na pomenu zlasti v sedanjih časih, ko bomo na vseh koncih in krajih potrebovali res strokovno izobraženih in tudi drugače usposobljenih obrtnikov. Le visoko kvalificirani obrtniki more konkurirati z industrijo in odgovarjati vsem zahtevam, ki jih daje naš sedanji čas obrtnemu stanju. Iz podatkov, ki nam jih je dal na razpolago znani pospeševalni zavod za izobraževanje g. Jože Berdajs, posnemamo nekaj važnih števil, ki zaslužijo, da se z njimi seznanijo tudi javnost:

Strokovno šolstvo je v Ljubljani in v Ljubljanski pokrajini že staro. Najstarejša strokovna šola v Ljubljani je Trgovska strokovna nadaljevalna šola, sedaj v Trgovskem domu. Ustanovljena je bila 1843. Prvo leto po prvi svetovni vojni, to je leta 1918-19, je imela ta šola 64 vajencev, to število pa se je stalno dvigalo ter je bilo največ vajencev vpisanih leta 1924-25, ko je bilo vpisanih 332 vajencev. Sedaj jih je vpisanih 232.

Prvi dve leti po zadnji svetovni vojni nismo imeli v Ljubljani nobene šole za trgovske vajence. Leta 1923 so priredili ljubljanski obrtniški vajenci veliko javno demonstracijo za zopetno odprtje obrtne šole v Ljubljani pred mestnim magistratom, prav tedaj, ko je imel občinski svet sejo. Občinski očetje so tedaj z balkona govorili obrtniškim vajencem in obljubili, da bodo poskrbeli za denarna sredstva. Tedanji župan dr. Perič se je celo osebno odpravil v Belgrad za podporo, katero je res dala tedanja osrednja vlada. Naše časopisje je tedaj vneto podpiralo gibanje za ustanovitev obrtne šole. Končno so morali vajenci sami prispevati mesečno po 20 din za svojo strokovno šolo, drugače bi vajenci ostali kljub vsemu brez šole. Sedaj ima Ljubljana 12 strokovnih obrtniških nadaljevalnih šol. Obča strokovna nadaljevalna šola je bila ustanovljena sicer že leta 1856. Sedaj ima 224 vajencev, nadalje šole so: stavbna na Grabnu, mehniško-tehniška na Ledini, šola oblačilne in umetne obrti, moška na Prulah, ženska pri Sv. Jakobu, brivska strokovna šola v Sp. Šiški, grafična šola, gostinska na Privozu, električno-tehniška na Srednji tehniški šoli, šole v Mostah, na Viču in v Zg. Šiški. Te šole so imele največ vajencev v letu 1930-31, ko je bilo vpisanih nanje skupno 1851 vajencev, letos jih je bilo 1579. (Brez trgovskih, ki smo jih že navedli.)

Ostala ljubljanska pokrajina ima še 17 strokovnih šol, namreč v Cerknici, Ormožju, pri D. M. v Polju, Dol. Logatcu, Horjulu, Kočevju, Me-

tiški, Mokronogu, na Rakeku, v Ribnici, pri St. Jerneju, v Stični, v Toplicah na Dol., v Velikih Laščah, v Vidmu-Dobrepoljah, v Novem mestu in na Vrhniki.

Skupno je v Ljubljanski pokrajini torej 30 strokovnih nadaljevalnih šol, na katerih je sedaj 2640 vajencev. Letos so ugotovljeni tudi pogoji za tečaj v Mokronogu, Grosuplju, Trebnjem in v Žužemberku, ker je v tamkajšnjih okoljih zadostno število vajencev zaposlenih. Okoliš posameznih šol za vajence more obsegati po 6-10 km ter se more več občin združiti, kakor se je to lansko leto zgodilo za občine Stično, Sv. Vid in Višnjo goro.

Lepo urejeno šolstvo imajo prav za prav edino le trgovski vajenci, kjer je plačevanje urejeno po trgovskem gremiju. Trgovci sami morajo plačevati letno po 190 lir za vsakega svojega vajenca, ob začetku pa plačajo vpisnino 88 lir.

Kljub temu, da smo imeli na ljubljanskih vajeniških šolah v letu 1930-31 210 vajencev in vajenk, moramo upoštevati, da imamo samo v Ljubljani zaposlenih redno nad 2500 vajencev. Velika večina vajencev se namreč uči po štiri leta, na šolah pa imamo učno dobo samo tri leta ter je vajencev na tak način po eno leto brez strokovne šole ali brez tečaja. Zaradi tega bo treba uvesti na vseh strokovnih šolah še en, to je četrti razred, tako da bomo imeli res popolno strokovno nadaljevalno šolstvo, ki bo ustrezalo času in sobodnim zahtevam naše obrti.

Jagode dajejo v najem...

Ljubljana, avgusta. Letos so šle borovnice, gozdne rdeče jagode in pa maline ter robidnice, ki jih nabirajo sedaj, prav rade, v denar. Saj smo videli na ljubljanskem trgu, kako so ljudje kar v vrstah čakali na borovnice, ki so bile res po 2 liri liter, toda ljudje so jih kupovali kar na debelo, kolikor so le mogli do njih.

Nabiranje teh gozdnih sadežev je kar za mudno in naporno delo, ki zelo utruja ženske in otroke, za moške pa to delo skoraj ni. Nabirati je treba ves dan, ako to dopušča vreme, tako, da ima nabiralec zvečer nekoliko nabrane jagode, ki se ji ga morda splača nesti na prodaj v mesto.

Prav čudne stvari pa pripovedujejo nabiralec o nekaterih lastnikih gozdov, oziroma z grmečevjem porasčenih zemljišč. Ti lastniki baje kar v naprej zahtevajo od nabiralca nekakšno odškodnino ali najemnino za svet, kjer smejo nabirati jagode, tiste, ki nočejo ali ne zmorejo plačati gotovega zneska, pa lastniki pade iz svojih gozdov ali zemljišč.

Pripomniti je treba, da je zaslužek teh ubogih žensk kaj skromen. Po večini so same uboge dnarice ali kajzarice ter njihovi otroci, ki komaj s tem zaslužijo za kakšno kilo moka in za potrebo sol, tako, da pomenja zahtevana najemnina za jagode zanje hud udarec, medtem ko lastniku ne predstavlja nič.

Taki postranski sadeži gozdov, kakor jagode in gobe, tudi žlahtni kostanj, dalje trljad, so bili vedno pravica revežev. Celo graščinska gospodinja je pred stoletji to pravico revežev spoštovala in ni branila nabiranja jagod in gob po graščinskih gozdovih, tem manj je pričakovala, da bi to delali sedanji zasebni lastniki gozdov. Dosedanji običaji so bili, da se je smatral za gospodarjev samo les v gozdu, drugi skromni sadovi pa so bili splošna last in istega, kdor je prišel po nje. Le divjačina je bila vedno last ali veleposestnika ali pa zakupnika gozda.

Upati je, da ne bo hikorogar med lastniki gozdov, ki bi na ta način kratili skromni zaslužek pridnim nabiralcem in otrokom. —

Novice s Hrvaške

Hrvaška šolska politika. »Hrvatski narod« se bavi z novim duhom, ki preveča šolsko politiko hrvaške vlade. Najprej se je vodstvo prosvetne uprave potrudilo, da je pripravilo nove šolske učne knjige, ki bodo popolnoma v duhu novega reda na Hrvaški. Obenem je bilo dograjnih 141 šolskih poslopij, v 9 mestih pa je bilo odprtih 9 gimnazij in 5 novih meščanskih šol. Vsi šolski zakoni, ki so ostali od bivše Jugoslavije, so bili ukinjeni. Obenem sta bili na hrvaškem vseučilišču v Zagrebu ustanovljeni dve novi stolici, namreč za hrvaško antično zgodovino in staroslovje ter stolica za diplomatsko politično zgodovino.

Regulacija Save. Hrvatska vlada je začela preučevati načrte za ureditev teke reke Save pri Zagrebu in v tistih delih, kjer reka prerada preplavlja rodovitna polja. Za sedaj je bilo odobrenih 25 milj. kun za ureditev rečnega toka blizu Slavonskega Broda. Iz tega denarja bodo krili tudi stroške za popravilo velikega mostu preko Save, katerega so podrl Srbi po svojem umiku v Bosno. Pri vseh delih je zaposlenih sedaj že 900 delavcev. Javljajo tudi, da je bilo v prvih štirih mesecih samostojne hrvaške države dograjnih že 141 novih šolskih poslopij, katere je vse začela graditi že prejšnja hrvaška banovina, vendar je vojna prekinila nadaljno gradnjo.

Glavni tajnik zavoda za Fašistično kulturo v Ljubljani

Ljubljana, 22. avgusta. V Ljubljano je prispel generalni tajnik fašistične kulturne zavoda Dr. Longo v spremstvu dr. Ferrarija, glavnega ravnatelja zavoda za Italijane v tujini. Dr. Longo je obiskal krajevni sedež italijanske Kulturne zavoda in se zanimal za njegovo organizacijo in za dosedanje delovanje. Potem je odšel v vladno palačo, kjer ga je skupaj z dr. Ferrarijem sprejel Eksc. Visoki komisar, ki ju je seznanil z vprašanjem bodočega dela in ureditve zavoda in potem odločil, da preide pod pristojnost zavoda za fašistično kulturo in tudi v bodoče nadaljuje svoje plodonosno delovanje, kakor do sedaj, v tesnem sodelovanju z zvezo podpornih središč v Ljubljanski pokrajini.

Il segretario generale dell'Istituto di Cultura Fascista a Lubiana

È giunto a Lubiana il segretario generale dell'Istituto di Cultura Fascista dott. LONGO accompagnato dal dott. FERRARI direttore generale dell'Istituto per gli Italiani all'estero. Il dott. Longo ha visitato la locale sede dell'Istituto di Cultura Italiana interessandosi sulla sua organizzazione e sull'attività svolta. Successivamente si è recato al Palazzo del Governo dove è stato ricevuto assieme al dott. Ferrari dall'Alto Commissario il quale li ha intrattenuti sul problema della futura sistemazione e attività dell'Istituto, stabilendo che passi alle dipendenze dell'Istituto di Cultura Fascista continuando anche per avvenire nella fruttuosa attività svolta fino ad ora, in stretta collaborazione con la Federazione dei centri di assistenza della Provincia di Lubiana.

Šolska obvestila

I. ženska realna gimnazija v Ljubljani (na Poljanah). Seja vsega učiteljskega zbora 25. avgusta ob 8. Takoj nato razredni izpiti (pismeni) učen lastnega zavoda in novo vstopivših učencev in učenk; zbera naj se do 8.15 v avli. Nadaljevanje teh izpitov 26. in 27. avgusta. — Od 28. do 30. avgusta popravni izpiti vseh vrst (tudi privatistov) po razporedu, objavljenem v avli. Kdor še ni oddal zadevne prijave, kolkovane s 3.80 lir in s 3.80 lir za vsak predmet, naj jo takoj odda pri ravnateljstvu ali vsaj prinese s seboj k izpitu; priložiti je letno spričevalo. — Sprejemni izpiti za vpis v 1. razred: prošnja (vzorec se dobe pri šolskem slugi), kolkovane s 3.80 lir, naj se vložijo pri ravnateljstvu 23. avgusta ob 8 do 12; priložiti je rojstni list in spričevalo (potrdilo) o dovršenem 4. razredu ljudske šole. Izpit sam bo 30. avgusta ob 8. Vpisovanje domačih učencev in učenk v 2. do 8. razred bo 1. septembra v njihovih dosedanjih učilnicah za naslednji višji razred, in sicer za 5. do 8. dopoldne ob 8 dalje, za 2. do 4. ob 16 dalje. V 1. razred — realni učenci in učenke, klasificirani samo učenke, vsi samo letnikov 1923, 1929, 1930 in 1931, — se bodo vpisovali 2. septembra ob 8-12 od 15 dalje. Ponavljalci in ponavljalke 3. septembra ob 8 do 12 v ravnateljski pisarni. Prav tam 4. septembra ob 8 do 12 učenke drugih zavodov ter zamudniki in zamudnice. Za vpis je treba prinesiti s seboj zadnje letno spričevalo in davčno potrdilo ter plačati v gotovini 34.20 lir (za zdravstveni fond, dijaško knjižnico, učila in takso za prijavo ter šolnino po lestvici, objavljeni v avli; brez tega se ne izvrši noven vpis! Prvošolci morajo prinesiti k vpisu še rojstni list in spričevalo s potrdilom o uspešno opravljenem sprejemnem izpitu. — Prošnje za spregled starosti za 5. razred (preko 17 let na dan vpisa) in 7. razred (preko 19 let), naslovljene na Visoki Komissariat, IV. oddelek, in kolkovane s 3.80 lir, je takoj vložiti pri ravnateljstvu; priloži naj se letno spričevalo in rojstni list. — Začetna služba boja bo dne 22. septembra ob 9 v cerkvi sv. Jožefa; začetek šole 23. septembra. Natančnejša navodila bodo objavljena v avli. — Ravnateljstvo.

Učiteljska šola v Ljubljani. — 1. Ponavljalni izpiti bodo dne 26. avgusta ob 8 dalje po razporedu, ki je na ogledni deski. 2. Sprejemni izpiti za I. letnik bodo ob 28. avgusta dalje po razporedu, ki bo 27. avgusta razglašeni v šolski veži na ogledni deski. Prošnje, kolkovane s 3.80 lire, naj učenci in učenke vložijo pri ravnateljstvu, lahko tudi po pošti, najkasneje do 26. avgusta. Prošnje je treba priložiti: a) krstni list (v poštev pridejo učenici, rojeni 1924-27), b) originalno spričevalo, in sicer gimnazijci o nižjem tečajnem izpitu in meščansko-šolski učenici in učenke, ki so z odličnim ali prav dobrim uspehom dovršili meščansko šolo, spričevalo o završenem izpitu. Za primer, da krstni list ni kolkovan, mora biti kot priloga kolkovan s 1.52 lire. Sprejetih bo 40 učenec in učenke. Učenci(-enke), ki so sprejeti v I. letnik, niso s tem še vpisani. 3. Vpisovanje za učence in učenke učiteljskega in obeh vadij je 5. septembra ob 8-10.30. Plačila so ista kot lani. Šolnina na podlagi davčnih potrdil, 7.60 lire za zdravstveni fond in po 3.80 lire za fond dijaške knjižnice in učil. 4. Otvoritev služba boja bo 22. septembra ob 8 v cerkvi Srca Jezusovega, odkoder odidejo učenci (-enke) v svoje razrede. 23. septembra se prične redni pouk. — Ravnateljstvo.

Prošnja na občinstvo, ki ima razumevanje za socialne ustanove

Ljubljana, 22. avgusta. Ljubljanska medicinska klinika je končno začela z delom. Institucija, ki ima nalogo izsolati mladega medicinarja ter ga izročiti slovenskemu narodu z nalogo, da ga zdravi in varuje pred propadanjem, je odprla svoja vrata. Zelja vsakega posameznika, naj si bo bogat ali siromašen, naj bi bila, da ga zdravi zdravnik po najnovejših principih. Medicinac se more naučiti svoje stroke samo, če odgovarjajo zavodi vsem modernim zahtevam. Ko bomo to dosegli, bo lahko naša fakulteta tekmovala s tujimi, starimi univerzami. Veliki in mali tuji narodi se dobro zavedajo tega pomena. Oni ne prepuščajo skrbi za dotacije le državnim institucijam, posamezniki prav dobro vedo, da je njihova socialna dolžnost do naroda, da iz lastnih sredstev podpirajo posamezne klinike, ne institucije. Premožni ljudje z globoko razvitim socialnim čutom prevzemajo obkroževanje celih bolnišnic, da ne govorim o vzdrževanju posameznih postelj. Kaj pa naj bi bilo bolj plemenito, kot pomagati človeku, kateremu je usoda ugrabila ono, kar je vsakemu najdražje: zdravje. Naši gospodarski in naši kapitalistično fundirani krogi pa so do sedaj le v malem številu posnemali tuje narode. Vendar pa mislimo, da je tudi pri njih razvit čut za socialne potrebe, samo, da se nanje ne spomnijo. Interna klinika je odprla vrata vsakemu, rabi pa za notranjo ureditev, t. j. za drage laboratorije, obilnih doajci. Zato apeliramo tem potom na vsakega, da pripomore z dobrovoljnimi prispevki do končne ureditve. Vsi oni, ki ne bodo ostali gluhi na mojo prošnjo, si bodo postavili najlepši spomenik, saj bodo darovali v resnici za najvišjo in najbolj potrebno medicinsko institucijo. Imena darovalcev bodo objavljena v dnevnih in vpisovana v spominke knjige dobrotnikov medicinske klinike. Imena onih, ki bodo poklonili večje vsote, bomo napisali nad posamezne bolniške postelje. Prispevke naslovite: Kraljeva medicinska klinika v Ljubljani, Zaloška cesta 2. Predstojnik medicinske klinike, profesor dr. Karlo Lušicky.

Ljubljana

Koledar

Danes, petek, 22. avgusta: Timotej. Sobota, 23. avgusta: Filip Benicij.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murrayer R., Sv. Petra c. 78.

Vse dame in gospode, ki bi bili pripravljeni v bodoči sezoni sodelovati v opernem zboru obveščamo, naj se zglasijo v soboto 23. t. m. ob 11 dopoldne v Operi. — Oni pa, ki so sodelovali že v pretekli sezoni v pomožnem zboru, naj se zglasijo isti dan t. j. v soboto 23. t. m. popoldne ob 16. istotam.

Pokrajinski odbor Rdečega križa v Ljubljani bo priredil s pomočjo Visokega komisariata brezplačno počitniško kolonijo na Rakitni v času od 1. do 21. septembra pod pokroviteljstvom P. N. F. Zveznega poveljstva mladinskih organizacij Ljubljanske pokrajine in vodstvom Higienkega zavoda in sicer za osnovnošolske otroke v starosti od 6. do 14. leta onih staršev, ki so se priselili v Ljubljano. Prošnje sprejema in pojasnila daje javna pisarna Rdečega križa, Gosposvetska cesta št. 2/II. od 21. do 25. t. m. dalje med 10. in 12. uro dopoldne. (Telefon št. 21-29). Število kolonistov je omejeno na 70 oseb.

Dve zanimivi uprizoritvi v Ljubljanski Drami V soboto 23. t. m. bodo igrali v režiji Petra Malca, John Knittlovo dramo »VIA MALA«, izredno učinkovito, od začetka do kraja vseskozi napeto igrano. Dramatizacija tega dela je odlično oskrbel avtor sam po svojem svetovnoiznanem istoimenskem romanu, v katerem pretresljivo in razgibano riše družino Laurecovo, ki mora zaradi usodnega naključja trpeti in prenašati silne notranje boje. V vlogi Sylvi bo to pot nastopila Branka Rasbergerjeva, v vlogi poblašene matere pa Elvira Kraljeva, nadalje bodo igrali glavne vloge: Starčeva, Nakrst, Košič, Košuta i. dr. — V nedeljo 24. t. m. pa bodo ponovili nadvse zabavno veseligr O. Scheimpflugove »OKENCE«, v kateri nam avtorica na originalen in duhovit način prikazuje privatnega docenta Johanka, ki zaradi nenavadnega dogodka izgubi za eno noč spomin (okence — vrzel v spominu). Ta usodnost privede do najrazličnejših komplikacij, ki se na odru zapletajo in razpletajo na moč zabavno. Docenta Johanka igra Jože Kovič, ki je delo tudi zrežiral, nadalje bodo nastopili: v večjih vlogah: Kraljeva in Rasbergerjeva ter Nakrst, Skrbinski VI., Blaž, Kovič P. in dr. Obe predstavi, ki sta imeli ob koncu sezone zelo lepe uspehe, stopi pripravljamo. Opozorjamo na začetek, ki bo obakrat ob pol 20. uri.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

23. avgusta: »Via malac. Izven. Znižane cene. 24. avgusta: »Okence. Izven. Znižane cene.

Simčič Zorko:

Taborjenje

Vlak je brzel v svojem enakomernem tempu. Smeh se je razlegal po vozovih in pričeli smo se seznanjevati. Na ljubljanskem kolodvoru se nisem upal nikogar napasti, četudi je imel nahrbtnik, saj nisem vedel, če ne bom napadnega prijel. Z razdaljo od Ljubljane je raslo tudi razpoloženje in, ko se je vlak ustavil na končni postaji, smo si že bili stari znanci. V avtobus smo se pobasali Milana, ki nas je že čakal, in oddarali smo po beli cesti. Kot sardine smo se stiskali v avtobusih, ki so zavijali ob Poljanščici. Avtobus, ki je vozil pred nami, nas je stalno spravljal v umetno meglo prahu, tako da sem le z nekoliko fantazije mogel opazovati okolico. Ko je šofer mislil, da smo že dovolj skuhani in pretršeni, nas je ustavil in rekel, da smo na cilju. Prva skupina nas je že čakala. Oditeli smo proti koči, z važnimi obrazi pregledovali teren in moljajali od zadovoljstva. Kmalu so nas želodci opozorili, da žele po enournih tektonskih izpremeh, ki so jih doživeli, kakšne nove pošiljke. Lahko rečem, da ta še ni prispela do svojega cilja, ko smo že znova raziskovali in strokovno ogledovali naš bodoči življenjski prostor.

Naša stalna družba je imela svojo bajto, ostali pa so spali v glavni koči. Ko smo si pregledali prostore, kjer bomo po

trudopolnem dnevu polagali svoje kosti, smo se še odpravili k Poljanščici in si ogledali toln, kopalnice in »brzice«, ki so v nadaljnjem življenju igrale veliko vlogo zlasti nekdanjim bralcem in oboževalcem Karla Maya. Brzice, ki jih opisuje Karl May na Nilu, so prava figa proti brzicam, na katerih smo si iz dneva v dan lomili vesla, prste na nogah in — no! Sploh smo ga lomili!

Sredi važnega oglada smo zaslišali žvižg in brez kakih posebnih sklepanj smo sklenili, da nas gospod profesor najbrž kliče. Prvi smo se šli »zbore«. Meni je ta stvar čisto ugaljala in tudi pozneje nisem imel nič proti njej, razen takrat, ko sem dobil pri zboru kazeno, da moram pripraviti drva za kres. Ko sem popoldne še z nekaterimi drugimi grešniki vlačil iz gozda debela in veje, medtem ko so se drugi kopalci ali igralci odbojko, sem prišel do spoznanja, da se pač ne izplača »v prepovedanem času colnariti po Poljanščici«. Pri zboru je gospod profesor Slavko prečital dnevni red, določil dežurne in nočne straže. Dnevni red mi je čisto ugaljal, edine pomisleke sem imel proti vstajanju. Pa sem rajši molčal. Nikoli se nisem navduševal za ljudi, ki ob vsaki figi in vedno kažejo svoje prepričanje. Vstajanje ob sedmih se mi je zdelo neravnost iz zivanje človeške lenobe. Pa to naj bi še recimo bilo. Toda tu so še druge stvari, ki jih ne gre kar tako meniti nič tebi nič prezreti. Po mojem je bil to čisto navaden upor proti fizičnemu zakonu, ki zahteva oziroma trdi, da hoče vsako telo

ostati v stanju, v kakršnem je. E, pa glej! Povsod ti upoštevajo zakone, tu ti pa kar določijo, da telo ne sme vztrajati v svojem položaju. No, sklenil sem, da bom vsako jutro malo povlekel... Pa sem se motil!

Počasi smo se po večerji spravili spat. Mrzlo je postajalo in pričel sem dvomiti, da bom sploh to noč pripotoval v kraljevstvo sanj. Drugi drugače. Neki tolažil, češ da se bomo že privadili. Nekateri, ki so bili boljši matematiki, so že računali prostornino bajte in sklepali, koliko časa je potrebno, da se tak prostor zagreje. Sam pri sebi pa mihi ne verjel, da bo zaspal, saj je vsakdo mogel skopri spranje opazovati jasno zvezdno noč in študirati astronomijo. Legli smo in v začetku je še šlo. Potem so pričeli nekateri nalahno sklepetati z zobmi in kmalu se je oglašil še ves ostali zbor, ki je spremljal soliste. Ker nas je vedno bolj treslo in smo se zbal, da bi se bajta nazarjane nad nami še sesedla, smo poslali deputacijo h gospodu profesorju z velevažnim vprašanjem, kaj naj storimo. Deputacija se je kmalu vrnila zaresnih lic in pričakovali smo najboljšega.

»No?«
»Gospod profesor pravi, naj vso noč delamo proste vaje.«
»Je podasi in v previdni oddaljenosti povedal prvi odposlanec. Sprva se nam je zazdelo, da ga nismo prav razumeli. Ko nam je na prošnjo izjavil ponovljeno, smo ga hoteli vreči na hladno. Slednjic smo se potolažili. Privlekli smo iz nahrbtnikov rezervne

spodnje hlače, kopalke, po možnosti dva para telovadk, sweater, četrt ducata topih srajc, trenerke in pričelo se je generalno preoblečevanje. Ko sem se dokončno oblekel, trajalo je gotovo pol ure, me je sosed opozoril, da sem pomotoma oblekel tudi njegove hlače, in sicer menda kar prve. Moral sem se sleči in potem pričeti znova. Začutil sem, da se tako nabasan ne bom mogel spraviti na ležišče. Spali smo namreč v dveh nadstropjih. Tistim, ki so ležali v pritličju, je še nekam šlo. Kar zvalili so ee na ležišče. Večji revčki smo bili mi, ki smo imeli ležišča na »galeriji«. Noge smo mogli komaj upogniti in o kakem plezanju sploh ni bilo govora. Po številnih in trudopolnih naskokih smo slednjic le vsi srečno zavzeli svoje postojanke in kmalu zadremali.

Naslednjega jutra smo se zbudili dobesedno »smrkavci«. Trobentanje je došlo po vseh postojankah in revež je bil oni, ki je imel samo pol tucata robecev. Pozneje smo se navadili in smo s stočno mirnostjo hodili spat tudi v enem samem paru hlač.

Ko jutraj zasvira po »sobah« dežurni, na njega različni lete kriki burni: »Ne daj zafrkavat! Vsak rad poleži!«
»Če hitro ne utihneš, ti zlomim kosti!«
Tako poje Taborijada — ep v verzih — o našem taborjenju v spevu o

vstajanju. Nič ne pomaga, da dežurnemu še tako vneto dopoveduješ in dokazuješ, da tudi pri najboljši volji človek ne more dalje spati, če tako glasno žvižga. Ne nasveti, naj gre žvižgat v gozd, ne grožnje, da bomo njega prvega vrgli iz postelje, ko bomo mi dežurni, ga ne spravijo iz ravnovesja. Mirno menca svoje oči in enakomerno piha v piščalko. Tudi dobrohotni nasveti, češ da naj gre tudi on še ležat, saj uvidimo, da je truden, se ga ne primejo. Slednjic le vstanemo.

Ravno imam usta polna zobne kreme, ko gospod profesor zažvižga, in s ščetko v roki tečem k gimnastiki. Najprej nekaj nasvetov o teknanju in potem že tečemo ob Poljanščici, po travnikih in dalje po cesti. Kaj, če me kdo vidi? Mislimi bodo, da sem božjasten, ko se mi iz ust peni.

Hvala Bogu Konec je in ves sem upehan. Znova moram namazati zobno kremo na ščetko. V ustih je namreč ni prav nič ostalo. Nekaj sem jo izpljunil, nekaj pa jo našlo pot tudi v želodec. Potem je zopet zbor. Dviganje zastave, zapovedi, nočne straže in razna povelja. Po zajtrku nas razdelijo v dve skupini in naša skupina jo mahne k vodi. Na povelje je treba v vodo. Trese nas kot cučke, ko delamo prve plavalne gibe. Ko že zmružemo, jo odkurimo v hrib po drva, druga skupina pa v vodo. Dopoldne se postavimo nekaj šotorov, pa le zaradi lepšega. Kdo pa bi spal v njih? Dalje.

Družba Jezusova in njeno delo v številkah

Družba Jezusova, ki je pred kratkim praznovala 400letnico obstanka, šteje po najnovejši statistiki 25.937 članov; od teh je 11.877 duhovnikov, 8.820 klerikov, ki se pripravljajo na duhovništvo ter 5.240 redovnih bratov. Ne smemo pozabiti, da je bila pred 125 leti pri obnovitvi reda le peščica jezuitov. Papež Klement XIV. je namreč leta 1773, pod silnim pritiskom njenih sovražnikov red razpustil v veliko škodo Cerkve, a že papež Pij XII. ga je leta 1814 spet obudil k življenju. — Posebno močno je zrasla Družba zadnjih 50 let, in kar je zelo značilno, najmočnejše v onih državah, kjer je najbolj razvita moderna kultura, zlasti v Združenih državah Severne Amerike. Tu je v tem času poskočilo število jezuitov od komaj 1.500 članov na blizu 5.500. Na Angliškem jih je čez 900, čeprav je vseh katoličanov le malo čez 2 milijona. Ta močnejši razvoj jezuitskega reda v tehnično najbolj naprednih državah je najboljši odgovor tistim, ki trdijo, da je Družba Jezusova zastarela, da se ne zna prilagoditi sodobni omiki.

Družba Jezusova v dušnem pastirstvu

Vse delovanje jezuitov je usmerjeno k istemu glavnemu cilju: privedi duše k Bogu. Leta 1937. so n. pr. jezuiti imeli 5610 ljudskih misijonov, 8290 devetdnedev in tridnevnic, okrog 400.000 pridig, čez 27 milijonov spovedi, v svojih cerkvah so podelili čez 54 milijonov sv. obhajil, vodili so čez 6000 verskih društev z 2 milijonoma člani, v več kot 16.000 tečajih so dajali zaprte duhovne vaje 700.000 vernikom. Toda te številke so le medla slika vsega dušnopastirskega dela Družbe Jezusove.

Delo jezuitov za katoliško omiko

Jezuisti red se dobro zaveda, kako važen apostolat vrši katoliški tisk. Zato mu posveča vso pozornost. Zda izdaja 1.112 časopisov, od teh je 152 strogo znanstvenih, 596 verske vsebine, 70 jih poroča o misijonskem apostolatu, 26 je prosvetnih, 261 pa jih vzdržuje delo po kolegijih (šolah) Družbe. Ti časopisi se tiskajo v 50 jezikih in imajo nad 15 milijonov naročnikov. Družba Jezusova izdaja 72 glasnikov Srca Jezusovega v 44 jezikih. Marijine kongregacije štejejo okrog 6 milijonov članov, zvezo med njimi združuje 130 Marijanskih glasil. — Razen tega izdaja Družba letno približno 800 knjig, od teh jih je čez 200 nabožne vsebine. — Kraken apostolat vrši tudi po šolah. V šolskem letu 1934-35 so jezuiti upravljali 389 kolegijev. V njih so poučevali v vseučilišnih in višjih naukih 50.345 dijakov, v srednješolskih naukih 79.813 dijakov; njih ljudske šole so imele 29.808 otrok.

Družba Jezusova v misijonih

Družba Jezusova je po svojem bistvu misijonski red. Že od svojega začetka je pošiljala najboljše sile v misijonske kraje, kjer so osvajaali duše za Kristusa. Tudi danes je med vsemi redovi katoliške Cerkve na prvem mestu po številu misijonarjev. Leta 1938. je delovalo v misijonih 3.785 jezuitov in sicer 2.143 duhovnikov, 975 klerikov in 665 redovnih bratov. Torej misijonarji skoraj vsak peti jezuit-duhovnik v poganskih misijonih. Jezuisti misijonarji skrbijo za 54 misijonskih pokrajin, kjer živi čez 3 milijone katoličanov in še velikansko število: okrog 170 milijonov poganov. Krstov so imeli v tem letu 254.878, in to 34.144 odraslih, 127.634 otrok, 75.080 pa so jih krstili v smrtni nevarnosti. Blagoslovili so 2.944 zakonov in podelili čez 28 milijonov sv. obhajil. — V svojih misijonskih šolah pripravljajo 2.373 mladcev za mašniško posvečenje. Njihove misijonske šole obiskuje nad pol milijona mladine, a šol je vseh skupaj 12.084. V misijonskih krajih ima Družba 15 vseučilišč, te obiskuje 8.580 akademikov. V misijonih izdaja Družba 115 časopisov in ima 25 lastnih tiskarn. V 155 sirotišnih vzdržuje čez 12.000 sirot. Za bolnike ima 70 bolnišnic s 7.459 posteljami, za neozdravljive gobavce ima še posebej 7 bolnišnic. V 349 dispanzerjih je v tem letu iskalo 3 milijone ljudi prvo pomoč.

Italijanski strelci s strojnimi med delom v zračnih višavah

Osemdesetletni učenjak s 1665 patenti

Pred nedavnim je dopolnil 82 let dr. inž. Hugo Lentz, eden izmed najbolj plodovitih in rečnih nemških izumiteljev. Kljub svoji visoki starosti je Lentz še tako svež duševno in telesno, da more še vedno sam voditi svoj laboratorij.

Ni pretirano, če trdimo, da ima prvenstvo v patentih, registriranih na njegovo ime. Saj dosega skoraj neverjetno višino. Dosedaj jih ima 1665. Od teh jih je 500, ki se nanašajo na izboljšanje parnih strojev, 50 za izdelovanje pirometrov, 275 za izdelovanje raznih vodnih naprav, 30 za motorje, 25 za avtomobile in 25 za letalske motorje. Nekaj jih zadeva naknadno izpopolnjevanje parnega stroja na visoki pritisk, katerega je sam iznašel. Nekateri se nanašajo na instalacije za izkoriščanje rjavega premoga, razne male motorje za letala itd. V vseh teh strokah je inž.

Lentz žel velike uspehe. Znan je po vsem svetu, posebno po svoji iznajdbi novega sistema razdelitve parnih strojev. Računa se, da so do l. 1930 stroji Lentz proizvedli približno 10 milijonov konjskih sil.

Hugo Lentz, sin nemškega častnika, se je rodil l. 1859. v Južni Afriki. Bil je v službi cesarske mornarice, nato je bil več let na raznih nemških trgovskih ladjah kot pomožni inženir. Pozneje je bil nastavljen v cesarski ladjedelnici v Kielu in je začel izpopolnjevati parni stroj. Prvi stroj, ki je izšel iz njegove delavnice, je imel 150 konjskih sil. Naslednjega leta je poslal na svetovno razstavo v Pariz stroj s 1000 konjskimi silami, ki je prejel prvo nagrado. V zadnjih letih je vzbudil pozornost z novimi stroji, visoke rentabilnosti, ki bo v bodočnosti brez dvoma imel še velike uspehe.

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman

»Ali si gotov tega, o čemur govoriš, Melik?«
Beduin si je z naglo in odločno kretnjo položil roko naprej na prsa, nato na usta in na čelo.
»B'ism Allah, ya sidi, nikakor se nisem motil! Bil je v resnici Črni hudič!«
»Koliko nevernikov je z njim?«
»Kakšnih dvajset in vsak ima s seboj še enega konja.«
»V katero smer so krenili?«
»Protj El-Mukati.«
»Sakal je zavohal leva in beži proti svojemu brlogu!« je lejal Arabec in se zasmajal. »Toda ne bo imel časa za to. Melik, vzamj svoje ljudi in skušaj prehiteti nevernike na desni strani, ne da bi te opazili. Če bo treba, pojdi do skrajne meje Esdronske ravnine. Ostanj v zvezi z menoj s pomočjo slov. Ko bo čas za napad, ti bom že pravočasno sporočil.«
Beduin se je priklonil in odšel iz šotora. Arabec, ki je ostal sam, je bil star kakšnih štirideset let in izredno debel.
Ta pogovor se je vršil še istega dne, ko je odrinil Andrej iz taborišča s svojimi tovariši. To, kar se je pripravljalo, je potrdilo, da se vitez ni motil, ko je predvideval sovražnikovo kretanje.
Komaj je izginil poveljnik beduinov, je debeli Arabec dvignil celono zaveso, ki je delila šotor v dva dela in se znašel pred človekom, ki je posvečal vso svojo pozornost svoji dolgi pipi. Njegov suhi in ožgani obraz je krasila gosta črna brada, na glavi je imel zelen turban.
»Ali si slišal, Hasan?« je vprašal debeli Arabec in se, spuščajoč zaveso, približal kadilcu.

Hasan je potegnil iz svoje pipe, spustil moder, dišeč dim proti stropu in nato dvignil glavo. Njegove oči, katere so do sedaj zakrivala dolge, črne trepalnice, so se zablistale kakor damaščanski meči v svetli lunini noči.

»Slišal sem, El-Kasi!« je odvrnil. »Skobec zapuša gnezdo, ko se približajo lovci. Kaj misliš ti o tem?«
»Gazela je bila urna, toda hitrejša je bila puščica, ki je pretrgala njen beg.«

Šejk Hasan je priklimal.
»Tako se bo zgodilo. In katera puščica bi mogla imeti bolj ostro konico, kakor moj meč?« Skrajni čas je že, da se morilec mojega brata pridruži onim, ki stokajo v podzemlju. Ali si ti, El-Kasi, že pripravljen?«
»Brez dvoma, Hasan. Kaj naj storim?«

»Želim, da na nasprotni strani storiš isto, kakor si ukazal Meliku. Jaz sam bom skrbel, da presenetim Črnega vraga za hrbtom in ga prisilim k boju. Ali misliš, da boš mogel s svojimi ljudmi preprečiti, da bi neverniki ne krenili proti vzhodu?«
»Brez dvoma! Naše živali so še odpočile in bodo brez truda dosegle in prehitile begunce. Toda, ali bi ne bilo dobro, če bi prej šli k Mabruku in ga prosili, da nam da nekaj svojih ljudi? Njemu ne grozi sedaj nobena nevarnost, medtem ko se bomo mi utegnili srečati s kakšno večjo skupino križarjev...«

Hasan je malomarno skozgnil z rameni.
»Če je gotovo, da Mabrukovega gradu nihče ne bo napadel, tedaj je še bolj gotovo, da ne bomo, razen ljudi Črnega vraga, našli nobenega drugega nevernika od ravnine Šaron do bregov reke Jordana.«

V tem El-Kasi ni soglašal s šejkom, toda ni imel poguma, da bi mu ugovarjal; za to je rajši molčal. Pozneje je moral bridko obžalovati ta svoj molk.

»Odrinil bom prav kmalu,« je dejal. »Kako mi boš pošiljal povelja in sporočila, Hasan?«

»S pomočjo izvidnikov. Skušal bom postaviti verigo ljudi med srednjo armado in med tvojim ter Melikovim oddelkom tako, da bomo neprestano v zvezi med seboj.«

Če ponoči ne morete zatisniti oči...

Nekaj praktičnih nasvetov za preganjanje nespečnosti

Predvsem trpi mnogo ljudi radi nespečnosti, ker ponoči preveč razmišljajo. Kaj moramo torej narediti, da obvladamo to navado, da se ponoči osvobodimo misli, skrbi, razburjenja in bojazni. Je nekaj preprostih načrtov, kateri nam lahko izredno pomagajo. Zdravnik Frederick S. Bigalow iz Newyorka svetuje naslednje: Zamislite si, da imate pred seboj veliko šolsko tablo. Nevidna roka piše na to tablo vaše razburljive misli. K sreči pa imate tudi v roki veliko čunjo, s katero hitro brišete te misli. Mislite na tako tablo z vsem naporom svoje duševnosti. Cela igra in go-lufija sestoji v tem, da tako zbristete stavek, čim ga je nevidna roka začela pisati, ali vsaj preden dokonča stavek. Mogoče zgleda ta misel absurda, a je koristna.

Druga stvar: nič ni lažjega, kot oponašati dihanje človeka, ki mirno spi. To dihanje je globoko, enakomerno in mirno. Delajte tudi to vi sami! Našli boste v tem nekaj pomirjujočega! In zaspati boste!

Pa so še druga sredstva. Vsak zdravnik pozna dober vpliv kopanja. Čim neprijetnejše vam bo to

kopanje, tem bolj gotovo boste zaspati po kopanju. Toda voda mora biti mlačna, da boste stopili iz kadi v rahli mrzlici. Obrišite se površno! Nato hitro v posteljo z globoko mrzlico do samega sebe! Objel vas bo v postelji občutek prijetne toplote in to je trenutek za pravo spanje! Traja pa le okoli 20 minut.

Če se ponoči prebudite ter ne morete ponovno zaspati, se poslužite istih metod. Energično se odkrijete v postelji toliko časa, da vas zazebe po vsem telesu ter vam je že neprijetno hladno. Nato se pokrijte, pa boste kmalu zaspati. Če nimaš navade čitati pred spanjem, se poslužite težke, utrudljive literature, a ne razburljive, pa boš kmalu zaspal! Če pa običajno že čitaš pred spanjem, te pa to ne bo uspavalo.

Kdor se prerano zjutraj zbudi, pa če bi še rad zaspal, oziroma bi še moral spati, naj ne odpre oči! Svoje glavno tišje oči skupaj, ker če si le za malenkost odprl oči, je konec spanja. Le malenkostna svetloba ti zbistri misli in onemogoči nadaljnjo spanje.

Tudi papriko in paradižnike lahko vložite

Ker je že sedaj, ko je čas zelenjave, ta tako draga, moramo pač poskrbeti, da bomo imeli preko zime dovolj solivja, ko se na trgu niti za drag denar ne bo dobilo. Zato je potrebno, da že sedaj vložimo v kozarce tudi papriko in zelene paradižnike.

Lepo zeleno papriko operemo, osušimo in pre-režemo na polovico, da iznebimo peške. Nato jo zrežemo na primerne rezance, osolimo in pustimo 12 ur na hladnem. Potem jo nalahko ožmemo in zložimo v manjše kozarce. Pri zlaganju moramo paziti, da jo preveč ne stisnemo. Med tem zavremo ¼ litra vinskega kisa, ¼ vode, nekoliko soli, šalotko in lovorjev list. Ko zavre, pustimo 10 minut vreti, nakar zavrelo ohladimo in vlijemo na papriko. Na vrh damo olja ali stopljenega loja in kozarce dobro zavežemo. Tako pripravljena paprika za solato se nam zelo dolgo drži.

Na Madžarskem pa shranjujejo papriko na prav poseben način, in sicer z zeljem in paradižnikom. V ta namen rabimo 30 srednje velikih sladkih paprik, 20 čvrstih, zdravih in še zelenih paradižnikov, pol velike zeljate glave in 2 čebuli. Vse to zrežemo na tenke rezance, kot za solato, osolimo normalno in natlačimo v večjo porcelanasto ali stekleno posodo. Med posamezne plasti lahko damo 20-25 zrn celega popra in slabo žlico gorčičnega semena. Na solato položimo leseno desčico in vse skupaj zalijemo s prekuhanim vinskim kisom. Desčico obtežimo, posodo pa postavimo v klet za 14 dni. Po štirinajstih dneh je solata primerna že za uživanje, ako pa jo misliš hraniti za zimo, odstrani desčico, posodo pa dobro zaveži s pergamentnim papirjem.

Tudi paradižnikova solata s papriko je prav okusna in zdrava jed. Tu potrebujemo 15 lepo svetlozelenih paradižnikov, 10 trdih rdečih paradižnikov in 2 srednje veliki čebuli in 25 paprik, ki jim takoj odstranimo peščice. Tudi to prav tako zrežemo kot pri prej omenjenem načinu, osolimo, dodamo ščepec popra in malo gorčičnega semena. S tem napolnimo kozarce. Medtem skuhamo ¼ l vinskega kisa z ¼ l vode, 6 žlicami dobrega olja in kocko sladkorja ter zlijemo to še vroče v napolnjene kozarce, da dvigajoče se olje pokrije površino. Ko se ohladi, pokrijemo ali zavežemo kozarce ter jih kuhamo v sopari dobro uro. Solata je uporabna šele po 6 tednih.

Tudi same zelene paradižnike lahko shranimo. Srednje velike, zelene in zdrave paradižnike pomojimo v krop, jih polijemo z mrzlo vodo in olupimo, razpolovimo in razčetrverimo ter odstranimo peščice. Med tem kuhamo za 4 kg paradižnikov 10 minut, ¼ l vinskega kisa, ¼ l vode, ¼ l dobrega olja, 2 žlici soli, 2 žlici sladkorja, 2 stroka česna, 2 na drobno zrezani čebuli, 10 zdrobljenih poprovih zrn, lovorjev list in nekoliko timijana. Ko je kuhano, precedimo in zlijemo na paradižnike, ki smo jih vložili v dobro emajlirano posodo, pustimo še vreti kakih 5 minut, nato poberemo paradižnike ven in vložimo v steklene kozarce. Sok vre še 5 minut, nato ga ohlajenega zlijemo na vložene paradižnike. Kozarce dobro zavežemo, postavimo v kotel in kuhamo v sopari še ¼ ure.

Zahtevajte povsod naš list!

EIAR — Radio Ljubljana

Petek, 22. avgusta, 7.30 poročila v slovenščini — 7.45 lahka glasba. Med odmorom ob 8 napoved časa — 8.15 poročila v italijanski — 12.30 poročila v slov. — 12.45 operetna glasba — 13 napoved časa in poročila v italijanski — 13.15 uradno vojno poročilo — 13.17 radijski orkester pod vodstvom Draga Marija Šijanec: operetna gl. — 14 poročila v italijanski — 14.15 orkester pod vodstvom mojstra Manna — 14.45 poročila v slov. — 17.15 popevke in romance — 17.40 pestra gl. — 19 tečaj italijanske, vodi prof. dr. Stanko Leben — 19.30 poročila v slov. — 19.45 komorna glasba — 20 napoved časa in poročila v italij. — 22.20 komentarji k dnevnim dogodkom v slov. — 20.30 himne in koračnice pod vodstvom mojstra Storacela — 21 predavanje v slovenščini: Neotera: »Razlaga fašizma slovenskemu narodu« — 21.15 radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanec: operna gl. — 22 simfonični koncert pod vodstvom mojstra Morellija — 22.45 poročila v slovenščini.

Sobota, 23. avgusta 1941. 7.30 Radijsko poročilo v slovenščini — 7.45 Razna glasba — 8.15 Radijsko poročilo — 12.30 Radijsko poročilo v slovenščini — 12.45 Operetna glasba — 13.00 Napoved časa, radijsko poročilo — 13.15 Poročilo vrhovnega poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.17 Simfonična glasba — 14.00 Radijsko poročilo — 14.15 Radijski orkester in zbor pod vodstvom dirigenta Draga Marija Šijanec: Slovenska glasba — 14.45 Radijsko poročilo v slovenščini — 17.15 Plošče — 19.30 Radijsko poročilo v slovenščini — 19.45 Lahka glasba: saksofonist Miloš Zihel — 20.00 Napoved časa — radijsko poročilo 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.30 Operna sezona EIAR-ja: Wagner: »Lohengrin«. — Po operi: radijsko poročilo v slovenščini.

Kraljevske vrtove v Napoliju bodo spremenili v vojne vrtove. Okrog kraljevske palače v Napoliju se razprostirajo obširni parki in vrtovi. V skladu s prakso, da se vsi parki in neporabljiva zemljišča preuredi v vrtove in posejejo s krompirjem in drugimi kulturami, je tudi prestolonaslednik Umberto ukazal preurediti v vojne vrtove parke in vrtove okrog kraljevskega gradu. Odločil je tudi, da bo njegova soproga sama razdelila med najrevnejše družine v Napoliju vse pridelke, ki jih bodo pridelali na novih vrtovih. Napolitansko ljudstvo je z veliko hvaležnostjo sprejelo to vest.

Vino VINO CHIANTI

Mario Piccini, Poggibonsi (Siena, Italia)

Il migliore! Najboljše! — Zahtevajte ga na prvem mestu!

Rappresentanze

importanti assumoni per vasta clientela Italia. Referenze di primo ordine.

Zastopstva

važna, se sprejmejo za obširno klientelo v Italiji. Prvo vrstna priporočila.

Studio Tecnico Commerciale Rag. Carone — Avv. Cerillo — Cimarosa, 84 — Napoli

»Dobro! Saleem aleikum!« je pozdravil El-Kasi.

»Aleikum es salam!«

Šejkov pogled je sledil ogromni El-Kasijevi postavi, dokler ni izginila za težko zaveso. Kmalu nato je zaslišal Arabca, ki je dajal rezka povelja in krut smehljaj se mu je pojavil na ustnicah.

Vzel je znova v roke dolgo pipo s slonokoščenim ustnikom in je opazoval oblačke dima, ki so se leno dvigali v zrak. Dim, ki je bil sedaj modrikast, sedaj siv, je dobival najrazličnejše oblike, ki pa so se prav kmalu porazgubile. Toda iz pipe so se dvigali novi oblaki, ki so tvorili nove fantastične oblike. Sovražstvo in temni šejkovi naklepi so tem oblikam dali življenje in razdražena domišljija je iz njih naredila strašno postavjo: Viteza s črno krinko. Samo za hip je videl pred seboj. Hasan je pozabil na resničnost, divje je planil pokonč, izdrl sabljo in z divjo jezo zamahnil proti osovraženi postavi.

V šotoru je bilo slišati le žvenket razbitega stekla. Udarec, ki ga je šejk zadel sovražniku, je zadel njegovo pipo!

Hasan se je streznil. Postava strašnega križarja je izginila, na tleh pa so bile črepinje in temen madež tekočine, katero imajo orientali v pipah, je počasi izginjal v drobnem pesku. Zrak pa je bil prepojen z močnim vonjem.

Šejk je bil praznoven in se mu je zdelo, da mu ta dogodek naznanja nesrečo. Spustil je sabljo na tla, odmaknil zaveso in naglo odšel na prosto, ne da bi si upal ozreti se. Mrak v šotoru ga je sedaj navdajal s strahom!

VI. poglavje.

Zavzetje trdnjave

V temni noči je petnajst vojščakov naglo sledilo Črnemu križarju, ki se je v Ferdousovem spremstvu varno bližal neenaki črti vodnjakov, ki so bili komaj vidni v majhni razdalji. Nekoliko dalje se je grič, na katerem je stal grad, odražal kakor temen madež na temnem nebu. Dve razsvetljeni okni v trdnjaskem stolpu gradu sta se zdeli kakor grozeče oči orjaške zveri, ki je pripravljena planiti na neprevidež, ki bi se ji upali približati.